

KS. TEODOR MICHAŁ LERCH (1918-1985)

Urodził się 19 czerwca 1918 roku w Walerianowie, jako syn Jana, nauczyciela miejscowej szkoły i Władysławy z Adamczewskich. Po ukończeniu Szkoły Powszechnej, uczęszczał do Prywatnego Gimnazjum im. Mickiewicza w Poznaniu. W czerwcu 1936 roku zdał maturę i wstąpił do Wyższego Seminarium Duchownego w Gnieźnie. Po wybuchu wojny, jak wielu Wielkopolan, został wraz z rodziną wysiedlony do Generalnego Gubernatorstwa. Zamieszkał w Radomiu i kontynuował naukę w seminarium sandomierskim. Po święceniach kapłańskich, których 8 grudnia 1942 roku udzielił mu w kaplicy seminaryjnej ówczesny Administrator Apostolski diecezji sandomierskiej biskup Jan Kanty Lorek, pełnił obowiązki wikariusza i prefekta w szkole dokształcającej w Radomiu oraz działał w tajnym nauczaniu gimnazjalnym.

W końcu lutego 1945 roku przyjechał do Poznania i niezwłocznie zgłosił się do dyspozycji biskupa Walentego Dymka. 21 marca otrzymał nominację na wikariusza i prefekta w Wolsztynie, gdzie proboszczem był inny wspaniały i bardzo zasłużony kapłan – ksiądz Antoni Gryczka, późniejszy prałat i szambelan papieża Jana XXIII. Od samego początku bardzo energicznie i aktywnie włączył się w działalność parafialną, w szczególności poświęcił się pracy wśród dzieci i młodzieży, reaktywując między innymi działalność Krucjaty Eucharystycznej. Był wielkim sympatykiem muzyki i śpiewu. Obdarzony wybitnym słuchem i zdolnościami muzycznymi, a przy tym dobry pedagog i organizator, tworzył i doskonalił gdziekolwiek pracował, chóry parafialne.

W muzyce sakralnej widział integralną część liturgii Kościoła oraz jej walory duszpasterskie i religijno-wychowawcze. Jego zaangażowanie, dyrygenckie umiejętności i duży autorytet sprawiły, że prowadzony przez niego chór „Lutnia”, a założony przez księdza Leopolda Zygarłowskiego, wyniesiony został na bardzo wysoki poziom artystyczny. Chór występował na różnych uroczystościach, kościelnych, a także świeckich, prezentując miasto z najlepszej strony jego śpiewaczego potencjału.

1 września 1948 roku został przeniesiony do Ostrowa Wlkp. jako prefekt gimnazjum z poleceniem zajęcia się konwiktem arcybiskupim. Po powstaniu w nim we wrześniu 1949 roku Niższego Seminarium Duchownego został jego dyrektorem. W listopadzie tego samego roku Seminarium zostało przeniesione do Wolsztyna, dokąd wrócił już jako jego dyrektor; pierwszy i jedyne, aż do czasu zamknięcia tej ważnej dla poznańskiego Kościoła placówki przez ówczesne władze komunistyczne we wrześniu 1960 roku. Seminarium pod kierownictwem księdza Lercha, stało się ważną i cenioną szkołą katolicką z uwagi na ciekawe metody pracy dydaktycznej i wychowawczej.

Nowy kierunek pracy i nowe zadania wymagały ciągłego kształcenia i pogłębiania wiedzy. Rozpoczął zatem zaocznie studia na Uniwersytecie Jagiellońskim, pisząc pracę dyplomową na temat: *Życie duchowe według Rubczyńskiego i Nawroczyńskiego na usługach pedagogiki w świetle nauki*

chrześcijańskiej. W grudniu 1952 roku uzyskał tam stopień magistra teologii. Ponieważ Niższemu Seminarium przyszło funkcjonować w bardzo trudnym dla Kościoła w Polsce okresie, było ono obiektem ciągłej inwigilacji i ataków ze strony ówczesnej władzy, która ostatecznie mimo wysiłków księdza Teodora Lercha i władz diecezjalnych, zamknęła tę placówkę we wrześniu 1960 roku.

Po likwidacji seminarium ksiądz Teodor Lerch otrzymał w zarząd parafię Pępowo, gdzie poprzez gorliwą pracę duszpasterską i zaangażowanie gospodarskie szybko zdobył uznanie i miłość parafian. Po pięciu latach pracy w Pępowie, 1 lipca 1966 roku, otrzymał w zarząd parafię farną w Gostyniu, zostając wkrótce dziekanem dekanatu gostyńskiego, którym był do końca 1982 roku. Tu z zapałem zabrał się do koniecznych inwestycji i remontów, m.in. do budowy organów, remontu organów w kaplicy św. Anny, odmalowania kościoła, złocenia ołtarzy, oświetlenia świątyni, nowego nagłośnienia, wyłożenia marmurem prezbiterium, postawienia ołtarza „soborowego” z amboną, ogrzewania kościoła, odnowienia elewacji probostwa i muru przykościelnego, budowy domu katechetycznego, ukończonego na kilka miesięcy przed śmiercią.

Jako proboszcz farny spełniał równocześnie obowiązki kapelana w miejscowym szpitalu, na przemian ze swoimi wikariuszami. Po przejściu na emeryturę w lipcu 1985 roku nadal gorliwie pomagał w duszpasterstwie swemu następcy, który bardzo cenił sobie jego rady i wsparcie. W 1974 roku arcybiskup Antoni Baraniak, doceniając wszystkie zasługi księdza Lercha na przestrzeni lat dla dobra Kościoła Poznańskiego, mianował go kanonikiem honorowym Poznańskiej Kapituły Metropolitalnej. Mimo nawału pracy ksiądz Lerch chętnie podróżował, także za granicę, łącząc każdą podróż z nawiedzeniem sanktuariów. Był więc kilkakrotnie w Rzymie, nawiedził Ziemię Świętą, La Salette, Lourdes, Fatimę, Tours i Montreal.

Zmarł 30 października 1985 roku. Pochowany został na cmentarzu parafialnym w Gostyniu.

A. Weiss, R. Banaszak, *Niższe Seminarium Duchowne Archidiecezji Poznańskiej (1949-1960)*, Poznań 1999; E. Wojcieszek, *Niższe Seminarium Duchowne w Wolsztynie 1949-1960 w dokumentach aparatu bezpieczeństwa PRL – u*, [w:] *Władze wobec Kościołów i związków wyznaniowych w Wielkopolsce w latach 1956-1970*, red. K. Białecki, Poznań 2009; M. Gruning, *Dzieje chórów kościelnych w Wolsztynie do 2003 roku*, Poznań 2009, mps; „Głos Wolsztyński” 1999, wydanie specjalne w 50-ecie powstania Niższego Seminarium Duchownego w Wolsztynie.